

BAYKAN-KURTALAN-ŞİRVAN (SİİRT) BÖLGESİNİN JEOLJİSİ VE BÖLGEDEKİ TUZLU BİRİMLERİN İNCELENMESİ

Çetin Yeşilova¹, Pelin Güngör Yeşilova¹ ve Cahit Helvacı²

¹*Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Yüzyüncü Yıl Üniversitesi, 65080, Van, Türkiye, cetinyesilova@yyu.edu.tr,*

²*Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.*

Çalışma alanı, Bitlis Zagros Kenet Kuşağının güneyinde, Baykan-Kurtalan-Şirvan (Siirt) bölgelerini kapsamaktadır. Çalışma, bölgedeki birimlerin özelliklerini, stratigrafisini ve istif içerisindeki tuzlu birimlerin kökenini ve çökme ortam koşullarını aydınlatmak amacıyla yapılmıştır.

Bölgedeki en yaşlı birimler Paleozoyik Bitlis Masifi'ne ait kaya birimleri ve Üst Kretase ofiyolitleridir. Bu birimlerin üzerinde Paleosen'den Orta Miyosen'e kadar denizel-geçiş ortamını karakterize eden Germav, Gercüş, Hoya, Germik ve Fırat formasyonlarına ait kaya birimler yer alır. Bu birimlerin de üzerine karasal-geçiş ortamını temsil eden Orta Miyosen'den günümüze kadar olan yaş aralığında çökelmiş, Şelmo, Lahti formasyonları ile volkanitler ve alüvyonlar yer alır.

Bölgedeki tuzlu birimler Şelmo Formasyonu'nun tabanında, yeşil gri renkli killi siltli birimler ile lamina-çok ince tabaka kalınlığındaki jipsli birimlerin arasında yer almaktadır. Tüm bu birimler Şelmo Formasyonu'nun Sulha Üyesi'ni oluşturmaktadır. Bu üyenin üzerine, akarsuların oluşturduğu orta-kalın katmanlı kumtaşları ile taşkın ovası çökellerinin yer aldığı Uzunyazı Üyesi, en üste ise çakıltışı ile yer yer kumtaşlarının oluşturduğu Atabağı Üyesi gelmektedir.

Sulha Üyesi, tabanda gri-yeşil ve bordo-kahverengi renkli killi, siltli ve jipsli birimlerin ardalanması ile başlamaktadır. Bu birimlerin üzerine yine yeşil-gri renkli killi birimler ile ara katmanlı, yaklaşık kalınlığı 25-30 metreyi bulan yer yer çamurtaşı çakılları içeren tuzlar gelmektedir. Sulha Üyesi, en üstte 6-10 metre kalınlığında gri-yeşil renkli killi-siltli birimler ile son bulmaktadır. Tuzlarda yapılan SEM çalışmaları sonucunda silvinit ve karnalit minerallerinin bulunması bu üyenin denizel şartlarda çökelmiş olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Siirt, Sulha Üyesi, Şelmo Formasyonu, tuzlu birimler

GEOLOGY OF THE BAYKAN-KURTALAN-ŞİRVAN (SIIRT) REGION AND INVESTIGATION OF THE ITS SALTY UNITS

Çetin Yeşilova¹, Pelin Güngör Yeşilova¹ and Cahit Helvacı²

¹*Geology Engineering Department, Yuzuncu Yil University, 65080, Van, Turkey, cetinyesilova@yyu.edu.tr*

²*Geology Engineering Department, Dokuz Eylul University, İzmir, Turkey*

This study area covers Baykan-Kurtalan-Şirvan (Siirt) regions in south of Bitlis Zagros Suture Zone. The study was achieved to explain the features and stratigraphy of units and the origin and depositional environment of salty units in the sequence.

The oldest units in region are rock units belonging to Paleozoic Bitlis Massive and Upper Cretaceous ophiolites. Rock units, which are characterized marine-transition environment from Paleocene up to Middle Miocene, of Germav, Gercüş, Hoya, Germik and Fırat formations are located above of the units. Also, above these units, Şelmo, Lahti formations, volcanites and alluviums representing the terrestrial and transitional environments during the interval Middle Miocene to Recent age occur.

Salty units in the region are formed between green-grey colored clayey, silty units and laminated-very thin layer of gypsiferous units at the bottom of Şelmo formation. All these units constitute Sulha member of Şelmo formation. Uzunyazı member which was composed of medium-thick bedded, including sandstone and flood plain sediments forming fluvial deposition is located above of the Sulha Member. And, Atabağı Member including conglomerate and sandstone formed at the top level.

Sulha Member starts with grey-green and red colored clayey, silty intercalated gypsiferous units in the bottom. Salts with approximately 25-30m thickness including mudstone gravels with interbedded clayey units are located above of these units. Sulha Member ends with grey-green colored clayey and silty units (6-10 m thickness). SEM investigations of salty units revealed the silvinit and carnallite minerals that indicate deposition in marine environment.

Key Words: Siirt, Sulha Member, Şelmo Formation, salty units.